

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev
:: za Slovenijo v Ljubljani. ::

Cena posamezne številke 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsak četrtek.

Celoletna naročnina Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

===== Oglasi po ceniku. =====

Uredništvo: Ljubljana, Dalmatinova cesta 3/III. Rokopisov ne vrača, ako se en priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici in v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/I. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Kaj je novega pri O. Z.

Objavljamo v izvlečku zapisnika 8. in 9. seje širšega odbora z dne 25. avgusta in 26. sept. t. l., da bodo čitatelji točno informirani o nadaljnjem delu O. Z.

25. avgusta. Po uvodnih formalnostih prečita predsednik Lilleg dopis Osrednjega društva poštinih uradnikov, katero želi ponovno pristopiti s 1. sept. t. l. k Osrednji Zvezi. Pristop te organizacije se sprejme brez ugovora.

Nato poroča predsednik Lilleg o draginjski anketi, ki se je vršila dne 10. avgusta t. l. pri predsedništvu pokrajinske uprave in na katero je bila O. Z. z dopisom tega predsedstva z dne 8. avgusta t. l. št. XIV. 14707 oficijelno povabljena. Te ankete sta se udeležila za O. Z. predsednik Lilleg in tajnik Bekš. Kakor navadno vse druge ankete proti draginji, tudi ta sestanek zastopnikov producentov in konsumentov ni imel nobenega pozitiv. uspeha. To pa zaradi tega ker se draginja samo na osnovi zakona proti pobiianju draginje ne da odpraviti brez posebnega pravilnika k temu zakonu in so tako državne kot avtonomne oblasti napram navijalcem cen brez tiste moči, ki bi v sedanjih prilikah mogla resnično kaj izdati. Nadalje je predsednik Lilleg podrobno poročal o naši akciji, ki smo jo uvedli radi avdiience pri Nj. Vel. kralju. Avdiienca žalibog ni bila dovoljena, pač pa je O. Z. izposlovala, da je znana spomenica, ki jo prečita tajnik Bekš,

prišla v roke dvornemu maršalu. Sledi nato predsednikovo poročilo o deputaciji pri ministru dr. Žerjavu, ki so se je udeležili on, drugi podpredsed. Tumpej in tajnik. Ministru dr. Žerjavu se je točno obrazložilo bedno stanje državnih nameščencev in so se nani kot ministra za socialno politiko stavile zahteve v smislu dvornemu maršalu predložene spomenice. V nadaljnjih izvajanjih se predsednik Lilleg dotakne sestanka vseh predsednikov pokrajinskih zvez z dne 23./8. v Zagrebu, nakar prečita tajnik dotični zapisnik, ki je bil od vseh navzočih delegatov soglasno odobren. V smislu dopisa Zveze pošt. organizacij se sklene, da je treba sporedno z resolucijo, ki je bila sklenjena 23. avg. v Zagrebu, uvesti posebno akcijo za dovlitev enkratnega nabavnega prispevka v trimesečni izmeri osebnih prejemkov. Tajniku Bekšu se naroči, da sestavi takoj potrebno vlogo.

Delegat Primožič se zahvali predsedniku za njegovo inicijativo in smotreno postopanje, kar vzamejo delegatje odobruje na znanje. Na vprašanje delegata Držaja, ako je predsedstvu znano, da se je s strani neke politične stranke kritikovalo postopanje češ, da O. Z. radi ukinitja maksimiranja draginjskih doklad za državne nižje uslužbence ni zaprosila za posredovanje, izjavi predsednik Lilleg da mu o tem ni ničesar znanega in se mu zdi taka kritika, tudi če bi se res izvajala.

neumestna, ker se O. Z. obrača redno na vse politične klube. Koraki, ki jih je podvzela O. Z. po poročilu predsednika Lillega, se odobre soglasno.

Delegat Zima predlaga, naj se O. Z. obrne na centralno vlado s prošnjo, da se kontrolna komisija zoper draginjo ponovno vzpostavi. Po pojasnilu predsednikovem, ki je mnenja, da bi nam taka komisija v današnjih prilikah ne donajala pravnobnih koristi, se o predlogu delegata Zime glasuje. Predlog propade z veliko večino.

K slučajnostim se oglasi delegat Kobe, ki omenja pred kratkim v »Slovincu« pod naslovom »Razbojnik in drž. nameščenec« priobčeno notico. V tej notici pravi namreč pisec, da razbojnik ni oropal nekega gospoda, ker se je le ta legitimiral za drž. nameščenca. Delegat Kobe je mnenja, da je ta notica za državne nameščenca žaljiva ter predlaga, naj pošlje O. Z. vsem listom potrebno opozoritev. Nasprotno Kobetovemu predlogu predlaga delegat Otoničar, da izreče O. Z. »Slovincu« zahvalo. Oba delegata umakneta slednjič ob splošni veselosti svoja predloga.

Delegat Benedičič interpelira predsedstvo radi raznih pripomb, ki si jih v zadnjem času dovoljuje uredništvo »Našega Glasa« pri posamnih člankih in ki dosledno podčrtava možnost postranskega

Doživljaji leta 1919.

Popisal J. Z.

(7.)

Edinokrat je bil prišel neki tovariš davčni kolega (ime je imel slično rajnemu avstrijskemu cesarju), s kojim sva služila pred 30 leti v Ljubljani, sedaj pa je bil kot vpokojenec v Celovcu in hkratu translator pri vladi.

Druge stranke — prišle so celo iz Beljaka — so vse pripovedovale, da si ljudstvo želi Jugoslovanov, a boji se jih pisarniška inteligenca, ki ima slabo vest in bi izgubila eksistenco; trgovci in deželani, posebno Beljak, pa so jih kar pričakovali. Zato so bili tembolj iznenadeni, ko so se utepli v tiste kraje Italijani, o katerih nihče ni niti sanjal. Sploh je bila med ljudstvom in oblastmi tako globoka preseka, da bi današnji zemljevid izgledal povsem drugače, ako bi ga bili delali ljudstvo poznavajoči ljudje in ne šolani lajki.

Pogovor se je vedno sukalo okoli komisije, ki so jo nam bili napovedali; po-

setil nas je bil tudi namestnik deželnega glavarja, zatrjujoč nam, da bo postavljena komisija vse natanko preiskala in se nikomur ne bo storila krivica.

Navzoči kmetje so kakor ovce stali pred njim; nekateri so se bali, drugi ga niso razumeli. Na moje vprašanje, čemu se je privedlo v Celovec ljudi brez povoda in razlogov in čemu so prijeli mene, ki mi ne morejo ničesar dokazati, je mož odgovoril: »Als Revanche für Laibach.« Na moj ugovor, da se koroških Slovencev niti primerjati ne more s kranjskimi Nemci, je molčal in zopet ponovil, da bo komisija vse točno preiskala.

Ta bi bila morala nastopiti še isti teden v četrtek; v nesrečo pa je bil takrat 1. maj, splošen praznik in zakasnila se je za ves teden. Drugi četrtek se nas je pa nabralo toliko, da nismo prišli vsi na vrsto, v komisiji ni bilo prave edinosti, navzoči višji uradniki so se po pravici sramovali raznih Soldatenratov, — tiste dni je imel v Celovcu glavno besedo mož, ki so ga oblasti iskale po tiralici — in

torej gospodje niso bili preveč vneti, ne preveč pridni v svojih poslih. Mi pa smo čakali in čakali; častniki se za nas niso brigali, bili smo jim celo nadležni, edino strogi gosp. profos so bili prišli pogledat neko »diplomo«, ki jo je bil narisal slikar na steno, sestavil pa pisec teh vrstic in smo jo vsi podpisali. Glasila se je: »O priliki osvojevanja Koroške internirani Jugoslovani, maja 1919.«

VI.

Med tem, ko so drugi mislili na svoj dom, je mene skrbelo, kaj bo s pohištvom. Zadnji dan aprila sem oddal ključke postreščkom, potem pa smo šli v vojašnico in od tedaj nisem vedel ničesar. Znano mi je pa bilo, da so v Št. Martinu kar ponoči metali stranke iz stanovanj in porabljali priliko, da so v splošni zmedli pridno kradli. Zato sem silil v častniškega namestnika Pichlerja, naj mi da prosto, da pogledam, kako je doma; komisija mi je to dovolila in šel sem v spremstvu nekega hamburškega pomorščaka na svoje

zaslužka, za katerim naj bi šel vsak drž. nameščeneec, ki si hoče izboljšati svoj gnotni položaj.

Vpraša, zakaj urednik »Našega Glasa« ni bil istega mnenja tudi na protestnem shodu leta 1919 ter predlaga, naj se izroči strokovno glasilo O. Z. v roke drugemu uredniku. Opozarja gospoda predsednika, da bo njegova organizacija sicer primorana izvalati proti glasilu O. Z. oster bojkot, ako se njegovemu predlogu ne ugodí.

Delegat Držaj soglašá z Benedičičem in izjavi, da je »Naš Glas« zaiadral zopet v stare vode. Kier le more ušcipne nižje državne nameščence. Takšno pa bi stanovsko glasilo ne smeš biti. Zato bo glasoval za Benedičičev predlog. Ako gosp. G. obdrži uredništvo še nadalje, tedaj jamči, da odpove vse nižje drž. uslužbenstvo »Naš Glas«.

Na pojasnilo predsednika Lillega in tajnika Bekša, da za takšen sklep širši odbor O. Z. absolutno ni kompetenten, dokler ni čul mnenja časnikarskega odseka, se sklene, naj O. Z. čimpreje pozove časnikarski odsek, da skliče sejo. Navzoči upravnik »Našega Glasa« vzame ta sklep na znanje.

Delegat Kukar prosi v imenu Hranilnega in posojilnega konsorcija, naj O. Z. s posebno vlogo čimpreje pritisne na pokrajinsko upravo, da izposluje konsorciju potrebni kredit.

Načelno se nam zdi seveda nepravilno, da bi morali državni nameščenci iskati posojilo pri kateremkoli zavodu, ker je država obvezana, da plačuje svoje nameščence stanu primerno, vendar pa je vsak drug izhod v teh časih popolnoma nemogoč.

Predsednik Lilleg obljubi, da se bo O. Z. v smislu Kukarjeve prošnje v najkrajšem času zavzela pri pokrajinski upravi.

Po toplih zahvalnih besedah delegata Kukarja na predsedstvo O. Z., ki stori vse, kar je v dosego rešitve vprašanja državnih nameščencev le mogoče, zaključí predsednik Lilleg sejo ob pol 23. uri.

26 septembra. Pred prehodom na dnevni red se spominja predsed. Lilleg v toplih besedah umrlega agilnega polkovnika v p. Jos. Milavca, ki je kot predsednik Zveze vpokojenih častnikov to zvezo kot delegat zastopal pri O. Z. Pozval je navzoče, da se dvignejo s sedežev in zakličejo v spomin blagemu pokojniku: »Slava«.

stanovanje, dalje po svojo plačo itd. Zgovorna gospodinja iz pritličja hiše, kjer sem stanoval, je prestrašena začela pripovedovati »o tatovih«, in takoj sem vedel, kaj to pomeni; ker nisem mogel dokazati, sem javil policiji le to, kar sem zvedel od drugih, saj mi je bil že župan Ure namignil, da mi nosijo knjige iz stanovanja. Ker se pa za moje knjige ne briga posestnik ali posej, sem takoj vedel, da so vmes tisti znanci, ki so se od nekdaj zanimali za moje stvari. Prva je bila gospa, ki je urejala stanovanje: posodil sem jej bil nekaj kuhinjskih potrebščin; drugi se je zanimal poštni uradnik H. za moje fot. aparate, tretji pa bivši poštni asistent, pozneje novinar pri »Drauposti«, za moje knjige.

Še v Mariboru, kamor je bil B. pozneje »pribežal«, sem se začudil, ko je v »Drauposti« citiral »Dreizehnlinden«, dandanes precej redka knjiga, ki sem jo kupil leta 1890.

Mož je bil namreč posebne vrste polglot: v družbi Čeha je bil iz Budjevic,

Temu pozivu so se vsi navzoči delegati odzvali.

Predsednik pozdravi navzoče zastopnike južne in državne železnice, ki prisostvujejo informativno današnji seji, na kateri se bo razpravljalo vprašanje o novem načrtu službene pragmatike in pa o vladnem načrtu, ki razvršča državne nameščence v posamezne kategorije in položaje. Zapisnik 8. seje širšega odbora se odobri in overi. Predsednik imenuje za overovatelja zapisnika današnje seje delegata Lavriča in Zimo.

Upravnik »Našega Glasa« prečíta nato zapisnik 3. seje časnikarskega odseka, ki je razpravljala o uredniškem vprašanju. Ker manjšina (zastopniki nižjih drž. nameščencev) niso prodrli s svojim predlogom, da bi se odvezlo uredništvo »Našega Glasa« dosedanjemu uredniku ter oddalo drugemu, bolj objektivnemu tovarišu, so trije člani časnikarskega odseka (Rojec, Benedičič in Gaberščik) izvajali konsekvence in odložili mandate.

Tajnik Bekš prečíta vlogo sekcije Saveza finanjske kontrole Društva drž. uslužbencev, Društva sodnih poduradnikov in slug, Društva državnih policijskih nameščencev, Društva davčnih izterevalcev, Društva jetnišničnih in kaznilničnih paznikov in Društva poštinih poduradnikov, v kateri te organizacije energično zahtevajo, da je uredništvo »Našega Glasa« uredniku brezpogojno odvzeti, ker bi sicer te organizacije ne mogle prispevati za vzdrževanje strokovnega glasila.

Predsednik otvori o vprašanju uredništva »Našega Glasa« debato. Predvsem konstatira, da je način postopanja nižjih uslužbencev napram uradnikom vse ob sodbe vreden in da se ne more drugače kvalificirati kot teror. Zlasti se obrača proti zastopnikom neuradniških kategorij in njihovim očitkom, ker ravnokar prečitana vloga poudarja, da uradniki časnikarskega odseka nepremišljeno in slepo odobrava vse, kar G. proti nižjim državnim uslužbencem napiše in priobči. Enako podčrtava v energičnih besedah nepremišljeno izjavo člana časnikarskega odseka Benedičiča, ki je na zadnji seji časnikarskega odseka izjavil, da bo delal kot tajnik organizacije državnih policijskih nameščencev proti interesom strokovnega glasila O. Z., ako bo G. še obdržal uredništvo in sicer v isti meri in z istim navdušenjem, kakor je deloval pri svojih tovariših doslej za prosep glasila O. Z.

polet Italijana je govoril o svojih službah v Poreču, Trstu in Dalmaciji, med Korošci je bil »Deutschböhm«, nam Slovencem je pa pripovedoval, da je sošolec Masarykov. Res sem ga pozneje v Mariboru po kavarnah ob nedeljah dopoldne videl pisati jako »visoka« pisma: predsednikom, škofom, proštom, poverjenikom in podobnim gospodom je pisaril in tožil o krivicah, ki se mu gode. Ker je imel kot novinar dobro pero in namazan jezik, so mu gospodje nasledili kakor kalini na limanice; ako si ga poznal, se ti je priskutil prvi večer. Posebne vrste zabavo sem imel z njim pozimi 1918/1919 v Urejevi gostilni pod Križno goro (v Celovcu). Ker smo stanovali blizu skupaj, je vedno prisedel k meni in pričel z Masarykom, šel mimo Ljubljane v Trst, končali pa smo v Dalmaciji; tedaj sem ga opetovano speljal po trikrat na led: najraje je hvalil Čeha »mi sme Čehy«, potem je pričel žlobudrati italijansko, za tem je politikoval o bodočnosti Jugoslavije, in bil je navdušen Jugoslovan, končno pa je prisedel kak Ko-

Predsednik da na znanje, da je prevzel do izvolitve definitivnega urednika interimistično uredništvo tajnik O. Z. Bekš. Delegat Držaj kritikuje način pisave »Našega Glasa« pod uredništvom dosedanjšega urednika. V daljšem izvajanju skuša ugotoviti, da se je »Naš Glas« v obče obračal proti interesom nižjih državnih uslužbencev, četudi bi jih moral ščititi z isto vneto, kakor je ščitil uradniške korigristi. V veliki meri je to tudi zakrivil tajnik O. Z., ki ni storil svoje dolžnosti s tem, da se v strokovnem glasilu ni zadosti zavzel proti ukinjenju maksimiranih doklad. Nasprotno, tajnik O. Z. je vedno ščitil samo urednikovo osebo, v nemar pa je puščal 30.000 miksimirancev. To je dokaz, da je imel bolj pred očmi prestiž ene osebe, kakor pomanjkanje in bedo vsled maksimiranja rodbinskih doklad prizadetih nižjih uslužbencev. Kar je pisal G. o postranskih zaslužkih, presega vse meje. Način njegovih izvajanj in komentarjev k posameznim člankom ni nič drugega, kakor poniževanje in zasmehovanje nižjih uslužbencev. Izjavlja in poudarja, da njegova organizacija ne bo prispevala O. Z. niti pare, dokler se vprašanje uredništva »Našega Glasa« ne razčisti popolnoma in dokler ne bo odstavljen njegov sedanjí urednik.

Predsednik Lilleg zavrne z ostrimi besedami to zadnjo Držajevó izjavo in naglašá, da tako O. Z. kot nieno glasilo nista bila nikdar proti interesom nižjih uslužbencev, kar dovolino značijo vse resolucije, v katerih je O. Z. ponovno poudarjala krivico maksimiranja rodbinskih doklad nižjim državnim uslužbencem.

Delegat Otoničar obžaluje, da je prišlo med zastopniki nižjih državnih uslužbencev in med zastopniki uradniških kategorij zaradi strokovnega glasila O. Z. do nesoglasja in to v času, ko nam je treba razpravljati o službeni pragmatiki.

Tajnik O. Z. Bekš izjavi na to kratko, da danes ne bo reagiral na izvajanja delegata Držaja, ker docela odobrava Otoničarjevo stališče, pač pa si pridržuje pravico odgovora na prihodnji seji širšega odbora v obliki primernih predlogov.

Predsednik Lilleg sporoči delegatom, da je dosedanji urednik Fran Govekar nadaljnje uredništvo »Našega Glasa« definitivno odklonil in da bo naloga časnikarskega odseka voliti drugega urednika. Ker je postalo s smrtjo polkovnika v p. Milav-

ročec in udaril je na koroško struno: »Gelt, wir sind Kärntner!«

Tak mož je bil pozneje pri »Drauposti«.

Pozimi 1918/19 je stanoval blizu naše vile Deutschmann v pritlični hišici s sobo in kuhinjo; pozneje pa je v Mariboru pripovedoval o lepem stanovanju, ki ga je imel v Celovcu, dasi je bilo njegovo mariborsko stanovanje, za ropotijo, ki jo je imel, trikrat preveliko. Pribežal je bil meseca junija leta 1919. v mariborski stanovski urad, kjer sem tedaj služil, in posrečilo se mi je bilo, dobiti mu prav, udobno domačijo zanj in njegovo družino. Uspevati pa ni mogel; nezanesljiva eksistenca in še bolj nezanesljiv značaj sta ga prisilila na Češko nazaj, kjer je končno dosegel zaželjeni mir. Vsaj škofom, predsednikom in poverjenikom ne more več pisariti.

(Dalje)

ca pri časnikarskem odseku izpraznjeno mesto ter so odstopili tudi trije zastopniki nižjih uslužbencev, se volita v časnikarski odsek delegata Joško Beguš in podpolicovnik v p. Avgust Jesenko. Člana časnikarskega odseka Franc Rojec in Franc Gabršček pa demisijo prekličeta in sprejmeta mandate ponovno. Na vprašanje, kdo naj prevzame odgovorno uredništvo »Našega Glasu«, se javi za prehodno dobo tajnik O. Z. Bekš, vendar s pogojem, da se mu pred oddajo v tiskarno izroče na vpogled vsi rokopisi.

Ker je nujna potreba, da se že končno vzpostavi pravovarstveni odsek in je navzočih nekaj pravnikov, se volijo v ta odsek vladni svetnik dr. Božidar Šporn, poštni nadkomisar Mirko Matjašič in okolišni nadzornik policijske straže Fran Počkar.

Tajnik O. Z. prečita došle dopise, kojih vsebina oziroma rešitev se vzame odobruje na znanje.

Nato poroča predsednik Lilleg o sedanjem stadiju službene pragmatike in o zvišanju draginjskih doklad. O. Z. je prejela v studij vladni načrt o razvrstitvi državnih nameščencev v posamezne kategorije in položaje. Prosi vse organizacije, da stavijo O. Z. v najkrajšem času k temu načrtu svoje amandmane. Ker je neobhodno potrebno, da O. Z. določi za kongres, ki se vrši meseca oktobra v Beogradu, že danes svoje delegate, prosi konkretnih predlogov. Razvije se živahna debata, v katero poseželo delegatje Klavara, Držaj, Pogačnik, Golob in dr. Šporn. Končno se z večino glasov izvolita za delegata preds. Lilleg in tajnik Bekš. Zastopnik vposkojenih javnih nameščencev delegat Svetek prosi predsednika, naj se ob priliki tega kongresa angažira tudi za vpokojenje starega sistema, kar predsednik radevolje obljubi s pripombo, da bo storil v njih dobrobit vse, kar le more.

O. Z. je prejela nov predlog načrta o službeni pragmatiki, ki ga je sestavil Petrović. Je razmeroma boljši od vladnega načrta, vendar pa močno pristrizje nekatere uradniške stroke. Nižji uslužbenci so bili po Petrovićevem načrtu glede stanarine na boljšem. O. Z. bo prevzela iz tega načrta vse določbe, dočim bo vzdrževala v ostalem svoje prejšnje amandmane. Predsednik prosi pooblastila, da se sme, kakor zadnjič, tudi s tem načrtom baviti, posebni odsek. Kot glavno načelo naj bi pri vsem tem obveljalo, da se sedanjim starejši aktivni uslužbenci prevedo v kategorije in razporede po položajih že na podlagi nove službene pragmatike in da se tudi po določilih te pragmatike vpokojuje. Vsi mlajši pa, ki bi morali biti odslovljeni, naj dobe odpravnino istotako po določilih novega zakona. Zato bi se moral prvi odstavek čl. 216. črtati, ali pa določba čl. 230. ublažiti.

Predsednik preide na to k vladnemu načrtu o razpredelbi državnih nameščencev v posamezne kategorije in položaje. Delegat dr. Šporn je mnenja in predlaga, naj se o tem vladnem načrtu, ki ni sistematičen in ki ne nudi prav nobene jasne slike, sploh ne razpravlja. Končno obvelja predlog, naj vsaka strokovna organizacija določi po svoji presoji za vrsto svojih članov posamezne grupe in položaje in naj vsaka organizacija do 29. septembra predloži O. Z. potrebne amandmane.

O naši vzgoji.*

* O tem članku otvarjamo debato ter opozarjamo nanj vse praktične šolnike. Op. ur.

Ko smo pisali slične članke in omenjali tud šolo, so nekateri cen. čitatelji menili, da študij preveč omalovažujemo, kajti nekaj razlike mora biti v posamnih službah. Da ne bo nesporazumljenja, treba naše stališče pojasniti z vzgledi.

Šole, kakršne so dandanes (ljudska, srednja, visoka) so potrebne v prvi vrsti bogoslovcu, ki se ž njimi v resnici pripravlja za svoj stan. Odštevši ljudsko šolo se pripravljiva v gimnaziji z latinščino, veroukom, zgodbami in liturgiko za poznejši poklic, ker brez tega znanja ne more postati duhoven. Zato so že misijonarji prvih stoletij po Kristu po Evropi ustanavljali take šole, to je: šole za izključno potrebo teologom. Ko se je jelo razvijati trgovstvo za časa križarskih vojsk, odkritij tujih zemlj, so pa zahtevali trgovci, naj se šola preobrazila tako, da bo tudi njim koristila. Odločujoči šolski krogi pa tega niso dopustili in trgovci so odnehali ter si ustanovili lastne izobraževalnice, iz katerih so se razvile današnje realke. Na tej višini je ostalo naše šolstvo do današnjega dne, kajti meščanske, kmetijske, obrtne in podobne šole so samo več ali manj dragi prehodi in okraski, bistveno se pouk v njih ne razločuje.

Osemnajsto in devetnajsto stoletje pa je tako napredovalo v industriji, tehniki, trgovstvu in prometu, da daleč nadkriljujejo ostale poklice; teolog, pedagog, jurist in podobni gospodje so kot »častiljivi« možje ostali sredi tehnikovih koles, trgovčevih skladišč in kadečih se dimnikov, kakor stoji srednjeveški pisar s svojim gosjim peresom za ušesom kot smešna potvora sredi modernih komptarjev.

Takih mož z gosjim peresom za uhom je po naših slavnihih državnih pisarnah vse polno. Vzgojila jih je gimnazija z vseučiliščem. Gimnazija je namreč primerna tudi še za jurista, ki v rimski in grški zgodovini spozna življenje onih ljudstev in mož, na kojih vedi sloni vse današnje pravištvo. (Ali po pravici ali krivici, o tem ne govorimo.) Vendar pa se jurist od teologa bistveno razločuje, čeprav imata skupno vzgojo v srednji šoli. Ko namreč prestopi teolog v bogoslovje, ga ne sprejme v svoje okrilje samo učitelj, temveč tudi vzgojitelj. Duhoven se v resnici pripravlja na svoj stan, med tem ko se jurist na vseučilišču ne uči temveč samo posluša, v prostem času pa so, posebno na nemških vseučiliščih, odločevale in odločujejo razne menzure, salamandri in podobne skrivnosti, ki so se, kakor vse, kar je slabega, prenesle tudi med nas.

Tema dvema torej bi še privoščili take srednje šole, kakršne so; za tehnika, inženjerja vseh vrst, trgovskega akademika in druge visokošolce pa ti zavodi niso več primerni, ker rabijo preveč let, njih šolsko obilježje pa zaostaja najmanj za 100 let za današnjim modernim življenjem. To je pribito in tega ne more nihče utajiti!

Današnja šolska vzgoja priučila bodočega pisarničarja v zanimivih predmetih, ki pa niso vselej koristni, še manj pa potrebni. Zato tudi vidimo pri poznejšem uradniku, kako je mož smešno neroden. Ne pozna drugega nego številke in paragrafe v pisarni, ter svojo »Stammkneipe« izven uradnih ur. Prav kakor so ga privadili na vseučilišču. Nasprotstvo za tak študij pa se med uradništvom širi v prvi vrsti zato, ker opazuje nižje uradništvo dan na dan, kako mora delati in tudi dobro izvršuje stvari, odločene akademikom, dasi nima akademič. in večkrat tudi ne srednješolske izobrazbe. Med akademiki zopet velja načelo: toliko let sem jo tolkel po šolah in toliko spričeval in izpitov imam, zato mi pristoja ta in ta razred. Odločuje torej študij, ne pridnost in delo v službi. Kar prvi dela brez šol, tega poslednji ne naredi, skli-

cujoč se edino na šolo: priznanje pa zahteva oba. Zato tudi ne priznamo sposobnosti za drž. službo samo onim, ki imajo gotovo šolsko izobrazbo, temveč tudi onim, ki so v svoji službi na svojem mestu, brez ozira na študij. Tako delajo zasebniki povsod, edine država zahteva šolsko izobrazbo po šabloni. Ker pa je dandanes študij zelo drag, (to, kar ž njim dosežeš pa je dostokrat dvomljivo vrednosti) nam treba tudi v tem novodobni uredbe od strani občinstva (ne šolnikov) kajti velikost obleke in obuval ne določata krojač in čevljari, temveč — naročniki in plačniki.

Spomenica O. Z. ministru dr. Žerjavu.

Predsednik in tajnik O. Z. sta zaprosila 8. t. m. ministra za socialno politiko dr. Žerjava, ki se je tedaj mudil v Ljubljani, za avdijenco.

Ker g. minister prošnji vsled preobilice drugih poslov ni mogel ustreči, mu je O. Z. še isti dan dostavila sledečo pismeno spomenico:

»Gospod minister!

Ker nas vsled preobilice važnejših političnih poslov pred svojim odhodom v Beograd ne morete sprejeti, si Vam dovoljujemo predložiti svoje želje pismenim putem.

Z velikim zadoščenjem jemljemo na znanje, da ste ravno, gospod minister, počeli z energično akcijo za pobijanje draginje v smislu sklepa svoječasnega kronskega sveta. Vendar moramo ob tej priliki poudarjati, da razmeroma neobčutno padanje cen življenjskih potrebščin danes še ne vpliva toliko na izboljšanje gmotnega položaja državnih nameščencev, da bi ti nameščenci brez takojšnjega znatnega zvišanja draginjskih doklad mogli odoleti življenjskim nepriikam.

Podpisana O. Z. se je na včerajšnjem sestanku z gospodom poslancem prof. Reisnerjem bavila z vprašanjem službene pragmatike in ugotovila, da gre delo v tem oziru dobro izpod rok.

Obenem pa je morda tudi ugotoviti, da službena pragmatika kot taka v materijelnem oziru ne more vplivati na izboljšanje življenjskih razmer državnih nameščencev. Zato smatramo za neobhodno potrebno, da vzame vlada neodložno v pretres zvišanje draginjskih doklad, katero edino bo moglo zavreti splošno nezadovoljstvo in bedo, ki vlada med državnimi nameščenci.

Gospod minister! Znana Vam je resolucija, ki so jo sklenili zastopniki vseh pokrajinskih zvez v Zagrebu dne 23. avgusta t. l. Poudarjati moramo, da je ta resolucija obvezna za vse pokrajinske zveze, ki, dobro uvažujoč neznosne razmere državnih nameščencev, v svojih zahtevah ne morejo popuščati. Ni odveč, ako ob tej priliki naglašamo, da so nameravali koncem meseca avgusta Hrvatje na svojo roko izvajati konsekvence, ki bi na posebni način mogle skrajno opasno vplivati na funkcijo državnega aparata na Hrvaškem. Ne štejemo si v zaslugu, da je ta pokret tisti čas preprečila ravno Osrednja Zveza za Slovenijo, nakar je prišlo do znane resolucije.

Zato si Vas, gospod minister, dovoljujemo najudaneje prositi, da blagovolite spraviti vprašanje zvišanja draginjskih doklad vsem državnim aktivnim in vpokojenim, tako civilnim kakor vojaškim nameščencem v ministrskem svetu tako v pretres, ker bi morale organizacije v slučaju, da se njihovim zahtevam ne ugodijo, odklanjati vsako odgovornost.

Gospod načelnik X. je informativno govoril s predsednikom podpisane zveze in izjavil, da bi se v svrhu zvišanja teh doklad

mogel najti izhod na ta način, da bi se ali zvišale osebne draginjske doklade za 100 %, ali pa dovolil vsem državnim nameščencem enkratni nabavni prispevek, ki bi znašal za samce 4.000 Din, za oženjene brez otrok 5.000 Din, za oženjene z otroki pa 6.000 Din. Potrebno kritje za ta razmeroma večji izdatek bi se našlo v zvišanju trošarine za 1 Din pri vsakem litru alkoholnih pijač, kakor je to O. Z. finančnemu odboru 24. sept. t. l. že brzojavno predlagala. Na tej osnovi bi se dalo ugoditi zahtevam zagrebške resolucije vsaj deloma. Opozoriti si Vas dovoljujemo, gospod minister, da se bo vršil v prihodnjih dneh v Beogradu kongres delegatov organizacij drž. nameščencev iz vse države, katerega naloga bo, da v smislu zagrebške resolucije uveljavi zahteve državnih nameščencev. Pokrajinski savezi so izčrpali vsa razpoložljiva moralna sredstva, da preperečijo v teh za državo izredno težkih razmerah kak pokret, opozorjali so vlado na bedo državnih nameščencev v nešteti spomenicah in resolucijah in prišli končno do zaključka, da skuša vlada odložiti takojšnje izboljšanje gmotnih razmer državnim nameščencem na nedogleden čas.

Zato nam vlada ne bo mogla šteti v zlo, ako pred končnimi koraki apeliramo na skupščino v Beogradu, ki odločajo o nadaljni akciji.

Dovoljujemo si Vas, gospod minister, o tem sklepu obveščati s ponovno in najnужnejšo prošnjo, da blagovolite v zaprosenem smislu uporabiti pri vladi ves svoj vpliv.

(Slede formalnosti.)

Kongres delegatov se vrši po 13. t. m. od Glavnega Saveza iz Beograda došli brzojavki šele 29. septembra, čeprav smo ga zahtevali za 15. september.

Vestnik.

Dve rani. Ko je pred 2 letoma vlada uredila plače učiteljstvu, je v gotovih krogih, tudi med uradniki, nastal vihar, češ da se protežira en stan proti drugemu. Ko pa smo letos dobili novo urejene plače, se je zgodilo isto: določilo se je namreč sodnim pravnikom višje plače nego juristom. Znak discipline in noblese je nekaj glasov se je oglasilo contra. Zopet tako! Jedva čujemo, da bi došlo k sanje plač, že zahtevajo sodniki zase posebno regulacijo. Vprašamo torej, s kakšno pravico in po kakšnih načelih? Po našem skromnem mnenju je jurist — jurist, naj služi pri sodišču, vladi, financ ali kješibodi. Nasprotno: jurist pri politični oblasti, finančni upravi, prokuraturi itd. je v resnici uslužbenec, ki dela za državo, ker so te veje državne uprave državi tudi potrebne. Ni pa tako pri sodiščih! Ondi se oglašajo stranke v zasebnih stvarih in nikakor ni pravilno, protežirati stan, ki dela le za stranke proti stanovom, ki so ustanovljeni radi države, oziroma javne koristi. Kdor dela in odloča narobe, je dokazal svojo nevednost ali pa se je med uslužbenec vedoma razdor. To je ena rana, ki jo mora službena pragmatika odpraviti.

Druga rana je protekcija radi studija. Poznomo iz politične karijere med uradništvom došle uradnike visokih činov in visokih plač, gospodje pa nimajo ne studija, ne izpitov, ne kvalifikacije. Službena pragmatika nas je razdelila natančno po dovršenih šolah, a samo one, ki služimo od vsega početka; za »politično« karijero veljajo drugačna načela, slična onim v svetovni vojni, kjer so iz zaledja na fronto pošiljali vojake »za kazen« med ono patriotično vojaštvo, ki je prelivalo kri za domovino, oni zadaj pa so le postopali. — Kje je pravica?! Kako jih boste uvrstili?

Pravočasno moramo torej poskrbeti za protizapah takim slučajem v novi pragmatiki. Društva in zveze, storite svojo dolžnost! B. D. (Če tudi naši sodniki ne pripadajo OZ., ker so centralno organizirani, in štejemo v njih vrstah komaj par naročnikov, smo vendar mnenja, da je segel pisec nekoliko predaleč. Vsak dopis, ki nam dospe iz sodniških krogov in ki bo skušal stvarno ovreči mnenje g. B. D., bomo radi priobčili. — Op. ur.)

Postranski zaslužki. »Udruženje državnih nameščencev in vpokojencev« v Kranju je poslalo O. Z. sledeči dopis: »O postranskih zaslužkih državnih nameščencev se je že veliko govorilo in pisalo. Državni nameščenci žive res v taki bedi, da s prejemki, ki jih jim daje država, nikakor ne morejo izhajati in so prisiljeni si drugod iskati zasluzka. Toda kako ga dobiti? Tu nekoliko uvaževanja vrednih pomislekov: 1.) Vsi, pa brez izjeme, prav vsi državni nameščenci, ječe pod bremenom neznosne draginje in vsi bi bili potrebni postranskega zasluzka. Tu pa nastane vprašanje, ali je mogoče dobiti v sem tak zasluzek? Odgovor je prav lahek in nepobitno resničen. Ne! 2.) Državnemu nameščencu obrtna, trgovska, industrijska podjetja, kjer bi se tak zasluzek najlažje dobil, ne zaupajo, ker se ga boje radi odmere davkov. 3.) Kako naj gre državni nameščeneec po 7- do 8urnem delu za državo, ko bi se moral oddahnuti, zopet v privatno službo? Kje je čas za postranske zasluzke, osobito pri nižjih nameščencih? 4.) Kako naj državni nameščeneec služi dvema gospodarjema in obema dobro? To je nemogoče. Eno službo mora gotovo zanemarjati. Najbrže državno. 5.) Mnogim manjka tudi potrebne sposobnosti za kako privatno službo. Da bi pa opravljali — posebno uradniki — kaka navadna hlapčevska dela, zopet ne gre. 6.) Postranski zaslužki se dobe — in še ti težko — le v večjih mestih, v manjših podeželnih krajih pa takih zaslužkov sploh ni. 7.) Ali so vsi postranski zaslužki z ugledom državnega nameščence in z avtoriteto države združljivi? 8.) S postranskimi zaslužki se vzgaja korupcija. — Oziraje se na prej navedene točke so v interesu ugleda državnih nameščencev in države same nameščenci na svojem rednem mesečnem družabnem sestanku dne 30. septembra t. l. sklenili odposlati O. Z. sledečo resolucijo: Udruženje državnih nameščencev in vpokojencev v Kranju najodločneje protestira proti priporočanju, oziroma zagovarjanju postranskih zaslužkov. Državni nameščenci so v državni službi polno zaposleni in kot taki zahtevajo, da jim nudi država kot službodajalka vse življenske pogoje. Ogromna večina državnih nameščencev je proti postranskim zaslužkom in zahteva, da jih država plača tako, da jim bo zasiguran življenski obstoj. — To resolucijo pošiljamo Osrednji Zvezi s prošnjo, da se zavzame za naše pravične zahteve in prepereči, da bi v »Našem Glasu« izhajali članki, kateri bi priporočali, oziroma zagovarjali po-

stranske zasluzke. (Soglašamo! Sedanjí začasni urednik zaključuje s tem dopisom debato o postranskih zaslužkih ter prosi dopisnike, da to uvažujejo. — Op. ur.)

† Ivan Kavčnik. Po dolgi, težki bolezní je umrl dne 30. septembra 1922 predsednik višjega dežel. sodišča g. Ivan Kavčnik. Sin kmetskih staršev, si je priboril spricho svoje nevpogljive volje, izredne marljivosti in vsestranske izobrazenosti celo v bivši Avstriji tak ugled, da je postal dvorni svetnik pri najvišjem sodišču na Dunaju. Za moža, ki nikakor ni zatajil svoje narodnosti, to v tistih časih in razmerah, ni bilo lahko. Po razsulu Avstrije se je kot zvest sin svojega naroda vrnil takoj domov in posvetil vse svoje velike zmožnosti pravosodstvu. Ustvaril je takorekoč iz nič višje deželno sodišče v Ljubljani in postal njegov prvi predsednik. Kot tak je neumorno deloval do svoje prerane smrti. Sam marljiv in vreden do prevzetih dolžnosti, zahteval je isto tudi od drugih. Pri tem pa je bil vedno pravičen in ni zahteval nikdar nekaj nemogočega. Vsak je imel do njega prost dostop. Za upravičene zahteve je bil vedno dovzeten. Pomagal je rad, kjer in kakor je mogel. Kar je obljubil, je tudi storil. Če ni mogel ustreči vselej in vsakemu, ni bila to njegova krivda, marveč krivda razmer. Uradništvo je imelo v njem vedno svojega dobrega zaščitnika in mu bo radi tega ohranjen med nami vedno trajen in hvaležen spomin. Počivaj v miru, blaga duša! Težko prizadeto rodbino pa naj tolaži zavest, da je legel z njim v grob mož poštenjak. P.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Od g. J. S., podpr. f. k. v K., smo prejeli nad vse laskav dopis, ki ga doslovno objavljamo v tem kofičku. Glasi se takole: »Št. 39 »Naš Glas« od 5. okt. 1922, če tudi se ne strinjate z vsem z g. dopisniki, — je vreden poljuba in okvirja. Ako bi bil pred par leti (začetkom) krenil na to, državni koristno pot discipline, gotovo bi bil pridobil znatno število naročnikov in preperečil s potegom mren iz oči gnusno zadikovanje nižjih državnih nameščencev. Ali je to disciplina, če da gospodar hlapcu na njegovo prošnjo ali pritožbo robato, surovo psovko ali dejansko zaušnico na levo stran, pa v zahvalo bi moral nastaviti še desno? — To je barbarsko tiranstvo! — En izgled: Koliko je že izboljšana plača pismonošam, nižjim financiarjem in zadevnim slugam vsled raznih, vedno poviševalnih finančne in poštne stroke zadevnih pristojbin in tako??? — Raznim elementom pa je skoz to daní povod za navljanje cen v svrhu ogromnega dobička, ker se vse obesi le na konsumenta, reveža, od milosti drugih odvisnega! Revež pa je pri sorodnikih, dobrotnikih, prijateljih in znancih širom domovine vsled pretiranih poštnih pristojbin pozabljen, ker že ne zmore plače in povrnitev poštnine v svrhu potrebnega vračanja —! — To so same krute zaušnice državnim nameščencem. V so fizično, psihično telesno moč, plačo, zasluzek in ves zasebni imetek sem posodil službodalcu, pa mi od tega vsega še 2% obresti ne vrača. Kje je pravica? Izvolite raztegniti po možnosti vidika in misli te vrstice, pa bode dovolj gradiva za prihodnjo številko »Našega Glasa«. Z odličnim spoštovanjem J. S. — K. 7. oktobra 1922.« — J. S. naj nam oprostí, ako priobčujemo ta časteči dopis v takšnem žanru. Ima svojo originalnost, ki bi jo izgubil ako bi nastavili škarje. Pa je tudi poučen, da naročniki zvedo za urednikove prijetnosti.

Ivan Jelačin, Ljubljana | Tvrdka Henrik Kenda

Uvoz kolonijalne in špecerijske robe.

Tvrdka ustanovljena leta 1888.

Solidna in točna postrežba.

Ljubljana, Mestni trg. 17.

Pletenine in različno modno blago.

Solidna postrežba, stalne cene.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Ustanov. 1900. Delniška glavica in rezervni zakladi ca K 150.000.000⁰ Čekovni račun št. 10.509. Brzojavni naslov: Banka Ljubljana. Telefon št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. Obrestuje vloge najugodnejše. Prodaja srečke razredne loterije. PODRUŽNICE: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.